

Дан пред обележавање шездесет и шесте годишњице ослобођења Београда 1944. године од немачког окупатора, Српски либерални савет, одржао је у Великој сали општине Вождовац трбину под називом “Жртве тоталитарних режима”, на тему репресалија које су по ослобођењу уследиле у бившој Југославији од стране комунистичког режима.

О стрељанима, одузетој имовини и на остале начине обесправљеним припадницима српског народа под Јосипом Брозом Титом говорили су академик Коста Чавошки, професор Миро Лонпар, др. Чедомир Антић и Владислав Драган Крсмановић.

Трибину је отворио Миро Лонпар разматрајући природу комунистичког терора у свом системском облику, истовремено га разматрајући са историјографског и културолошког становишта. С тим у вези професор Лонпар наводи да је управо систематичност насиља оно што комунистички режим карактерише као терор. Терор који основу своје доктрине налази у појму “српске кривице”, тј. сваљивању одговорности на Србију за избијање Првог светског рата, како се то у Немачкој од двадесетих година па надаље тврдило, а што ће касније битно утицати и на став Коминтерне према Србији.

По завршетку Другог светског рата овај појам кривње је са становишта историјске дистанце у односу на претходна збивања добио сасвим нови значај. Наиме више није било битно ко је крив за претходни рат, већ се сада поставило питање српске хегемоније, а као такво и на тим основама је поново постављено и при распаду бивше СФРЈ.

По доласку комуниста на власт 1944. године, имајући у виду речено, српски народ је имао бити сурово кажњен. Тако су бројна стрељања интелектуалаца и инстакнутих појединаца, затим уништавање традиције и културног наслеђа, те отимања имовине само неке од последица са којима се Србија годинама суочавала. Стварање нових нација, изједначавање четничког и усташког покрета, брисање чињеница о геноциду

спровођеног у НДХ из свести људи, представљају кључне тачке за разумевање неуспеха бивше Југославије и њеног устројства.

Закључујући своје излагање Лонпар је додао да без потпуног напуштања „титоистичког“ наслеђа Србија неће бити у стању да пре свега успостави националну, а потом и модерну културну политику без које ниједна друга политика уопште и није могућа.

У наставку трибине др. Чедомир Антић разматрао је разлоге за велики успех „црвеног покрета“ у Србији након 1944. године, па могуће узроке налази у поносу српског народа на милионске жртве које је зарад стварања Југославије положио на олтар отаџбине, а следствено томе, неразумевању новонасталих историјских околности у којима су те жртве занемариване. Као и његов претходник и Антић је скренуо пажњу на опасност која лежи у произвољном тумачењу злочина, забораву и губитку културног идентитета.

Последња два говорника, академик Коста Чавошки и господин Крсмановић су се укратко још осврнули на службе безбедности, њихове методе рада и утицај у спровођењу државног терора. Чавошки као примере наводи претње, застрашивања, хапшења, крајње сурово и насилничко понашање над неистомишљеницима, указујући на то, да су баш овакви поступци били суштина комунистичког режима. Што су методе биле суровије то је власт утеривала већи страх стновништву, сама бивала све моћнија, а терор све већи.

Трибина је завршена питањем о томе колики је био и колики је и дан-данас утицај служби безбедности у српском друштву, те да ли се држава може на здравим основама конституисати без отварања тајних досијеа и решавања овог битног питања.

(НСПМ)